

שישה בוגרים מחפשים תמונה

בשכבה שלנו יש מאה שלושים ושבעה קולות ולכל קול יש גוון משלו עם טון משלו, עם חשיבות משלו; כל קול הוא יחיד. בערב הסיום, שאמור לייצג את כל מאה שלושים ושבעה התלמידים בשכבה הזאת חשוב לנו להציג יותר מקול אחד בודד. אנחנו מבקשים לומר תודה ולהסתכל לאחור, כמו שמתאים לעשות זאת בתלמה ילין, דרך שש תמונות שונות שכל אחד מאיתנו צילם לעצמו.

ב"נאום הבוגר" שלנו אנחנו מבקשים להדגיש שבתלמה ילין אין הבוגר בה"א הידיעה אלא יש אוסף של בוגרים וכל אחד מאיתנו הוא עולם ומלואו. **לכן** "נאום הבוגר" שלנו הוא "נאום בוגרים".

תמונה ראשונה: התחלה

הגעתי למגמת המחול של תלמה ילין מבית הספר השכונתי. שם, לא היה לי המקום להביא לידי ביטוי את הריקוד, שבשבילי הוא עיסוק חשוב בחיים. כמו שאתם מתארים לעצמכם, הסטיגמה שהחברה מייחסת לרקדנים בנים לא פסחה גם עלי. אני לא חושב שנטיות מיניות הן בכלל רלוונטיות ובתור אחד שמאז ומעולם היה סטרייט, תמיד חיפשתי מקום בו לא ינסו לתייג אותי תחת סטיגמה מסוימת.

בנקודה הזאת נכנס בית ספר תלמה ילין. הגעתי לפה ופגשתי ילד שמנגן על הכינור, ילדה שמפסלת בשעווה ועוד אחד שכבר הכין את האודישן שלו ל"בית-צבי". גיליתי שאני לא היחיד בעולם הזה שיש לו איזה "קטע" לא שגרתי כמו מחול. וגיליתי שלא רק שהקטע שלי ממש בסדר, ולא רק שאנשים יקבלו אותו, הם אפילו יאהבו אותו.

אז בהתחלה קצת חששתי, כי למרות הייחוד של כל אחד הייתי בטוח שהם בדיוק כמו כל אותם הילדים הרגילים שהכרתי עד עכשיו, ילדים שהתייחסו למחול בתור תחביב מטופש. אבל לאט-לאט גיליתי שאני לא חייב להתאים לסטיגמה מסוימת בשביל להיות רקדן, אלא אני יכול פשוט לרקוד כי זה מה שאני אוהב וזה מה שאני רוצה לעשות.

וזאת רק ההתחלה - אני מגלה שהקרקע שעליה אני נמצא היא הכי פורייה בעולם, ואחרי הסתגלות קצרה, אני מתחיל ליצור. אני מגלה שהעובדה שלוקח לי שעה ורבע להגיע לבית הספר היא כאין וכאפס לעומת ההוא שלוקח לו שלוש שעות להגיע מנהרייה וזה שווה את המאמץ. גיליתי רמה אחרת של אמנות והבנתי שהימים שבהם הייתי הכוכב בעיר שלי בלי להתאמץ עברו וכעת עלי לעבוד קשה בשביל לבלוט. אבל יותר מכל, פתאום בכיתה ט' אני בא בחיוך לבית ספר כי אני יודע שכל מי שאפגוש היום אוהב אומנות בדיוק כמוני. שיר מילשטיין

תמונה שנייה: התבגרות

בהרכב הראשון שלי בתלמה, בכיתה ט', הייתה מישהי שכבר לא לומדת כאן. אהבנו להמציא לה כל מיני שמות – לא מולה כמובן, כי לא נעים. לידה הסתפקנו רק בהפגנת בוז וזלזול שקשה מאד להתעלם מהם. היינו פשוט חייבים להזכיר לה עד כמה היא שונה, ולא היה ספק בכך שהיא הייתה שונה. בנוף התלמאיסטי של אמנים צעירים ושאפתניים, צמאים להכרה ורעבים להצלחה, היא בלטה בתור אחת שלא רצה את המירוץ. אני, שהייתי בטוח שאני לפחות אלוף הארץ בג'אז, פשוט לא יכולתי לקבל את זה שמישהי לא הישגית, צנועה וביישנית תלמד איתי באותה המגמה, על אחת כמה וכמהבאותו ההרכב.. ההתעסקות שלנו בדמות שלה הייתה כמעט אובססיבית! מצאנו דברים קטנים בהתנהגות שלה שאפשר להפוך לבדיחה ועשינו את זה במשך שעות. כשהתחלנו לדבר על איך נגרום לה לעזוב, לא ידענו שבעצם כבר עשינו את זה, ובצורה הכי אכזרית שאפשר.

אני מאד מתחרט על התקופה הזאת, ואני בטוח שמי שהיה ביחד איתי בחזית הזאת מבין בדיעבד שיצאנו מפרופורציה לחלוטין.

השאלה שאני מציב לנגד עיניי היא מובנת מאליה עבור אנשים רבים : האם התבגרנו? עבר המון זמן מאז כיתה ט'. אנשים עזבו את בית הספר, אנשים הצטרפו. אנשים הסיקו מסקנות ולקחים, ויש תחושה שאנשים מצאו את מקומם. היום אנחנו לפחות ילדים גדולים, אולי אפילו בחורים ובחורות. ההיגיון אומר שההתבגרות תביא איתה מודעות עצמית וחברתית, כזאת שתלמד אותנו לא להתנהג כמו אותם הילדים הקטנים שהיינו בכיתה ט'. השאיפה היא להיות מודעים לכך שהשונה לא צריך בהכרח להיות מנודה, גם אם הוא לא "מספק את הסחורה". אדרבא! מתוך הכרה של השוני והאחרות? ת צומחת אמנות שלא צועדת במקום ושלא נשארת אדישה לדברים שעשויים לעורר אי נוחות.

בשבועות האחרונים הרגשתי שבבית הספר, ובעיקר בשכבה שלי, נהייתה אווירה כמעט קסומה. הסרקזם, שעד אז היה נוכח בכל מקום, הושל, ובמקומו באה פתיחות שאפשרה לאנשים, סוף סוף, לדבר אחד עם השני. בתוך התקופה המיוחדת הזאת, נתקלתי במספר מקרים מצערים – תלמידים שניסו להתבטא, ונתקלו בגלגולי עיניים, אנחות ותנועות של קוצר רוח. רגעים מהסוג הזה מסמלים, בעיניי, את אחד מהמחסומים שלנו בדרך להתבגרות. חלק מהמשמעות של ההתבגרות היא ההבנה שכל אדם הוא עולם ומלואו, ולכן פסילה של אדם על הסף אך ורק כי הוא שונה, או מייצג משהו שונה, היא ילדותית.

אני מאמין שמכיוון שאני ועוד הרבה תלמידים מהשכבה שלי מסוגלים להצביע על בעייתיות במצב הזה, גם אלו שעד עתה לא היו ערים לו יפקחו את עיניהם ויראו את הרווח העצום הטמון בקבלת השונה. אבשלום אריאל

תמונה שלישית : יצירה

החדר של שיר הוא החדר הכי מבולגן בבית-ספר ויש בו הכול. מכחול לשמן פשתן? חפש בחדר של שיר. מסגרת מצופה בזהב? בחדר של שיר. נוצות, בדים, ואבני חן למיניהן כל אלה ועוד תמצא פה בחדר. בחדר הזה למדתי צבע בכיתה ט' עם שיר שבדרון ומאז הוא החדר שהכי נעים לי בתוך הבלגאן התלמה יליני.

וכך, באופן טבעי מצאתי את עצמי עובדת על עבודת הגמר שלי באמנות דווקא בחדר הזה. בחדר הזה מצאתי את השקט שלי, יכולתי להתרכז בציור ורק בציור. הייתי מגיעה לפה כל יום רביעי ושישי ולפעמים אפילו בהפסקות בין שיעורים ובשעות חלון כדי לצייר בשקט.

אז איך זה נראה? אחרי שאני מסדרת לי שולחן, מוציאה לי כוס עם מים ופורסת את הצבעים אני יכולה להתחיל לצייר. כתם ועוד כתם, הנחת מכחול אחר הנחת מכחול ועוד דמות צפה מהלבן של הדף אל המרחב הציורי. הציור בשבילי הוא סוג של תרפיה, ולכן כמעט בכל רגע פנוי אני מגיעה לחדר הזה לצייר וקצת להירגע מהמתחים של היום.

לעיתים נכנסת רכזת המגמה, עם חיוך אימהי ואוהב, שואלת לגבי עבודתי ומעודדת אותי להמשיך הלאה. כשנכנסים המנחים לפרויקט, אני נאלצת לצופף מעולם הציור חזרה לעולם האמיתי. השיחה עם המנחים כמעט תמיד מתחילה עם התנצלות קצרה ונבוכה ממני על ההתקדמות האיטית שלי, ונמשכת בתשובת המנחים שהקצב הוא לא זה שקובע. עם המנחים תמיד עולות השאלות הקשות על הדיאלוג בין הצבע והלבן של הדף, על היחסים בין הכתמים ועל נושאים חדשים לציור. ותמיד בסוף השיחה אני יוצאת מחוזקת מהתמיכה שלהם. כשהם יוצאים אני יכולה לצלול בחזרה לציור. הקסם שבציור ותחושת הסיפוק שמקבלים כאשר מסיימים ציור טוב הם בלתי ניתנים להחלפה.

אני חושבת שבתלמה ילין כל אחד מצא לו מעין "חדר של שיר" מקום או דרך או קרקע פורייה, לצאת מהמתחים של היום ולהיכנס למקום אינטימי, שבו אפשר להיות הכי חפשי בעולם. תלמה נתן לי את היכולת לצאת מעצמי ולהיכנס לעולם שכולו יצירה.

פה אני הכי אוהבת לצייר.
שיר טברסקי

תמונה רביעית: כאב

שכבה שלמה עומדת בלוויה ואני שם כמו כולם.

זאת הפעם הראשונה בחיים שאני בלוויה וזה קשה וזה מוזר. מה אני צריכה לעשות? איפה אני אמורה לעמוד? מה עומד לקרות עכשיו? מותר לי לבכות? אני צריכה לבכות? הכול מפחיד ולא מוכר.

אבל מעבר לאלו, עולות בי פתאום גם המון שאלות גדולות יותר. איך זה ייתכן שבתקופה שכולנו מרגישים שחיינו רק מתחילים ואנחנו רק מתחילים להפוך לעצמאיים יש מי שחיינו נגמרו? איך אפשר להתמודד עם עולם כזה שמישהו צעיר כל-כך יכול למות בו? הרי זה לא הגיוני. זה לא צריך לקרות עכשיו. למה כבר? כלומר, קודם כל הכאב הבלתי נסבל על בחור בן גילי שהיה ולא יהיה בעולמנו עוד. אבל אחר כך, מחשבות על ברק עצמו: איזה אדם הוא היה? עד כמה באמת הכרתי אותו? ופתאום אני מבינה שלא באמת הכרתי אותו.

וכאן נכנסות מחשבות אחרות: איך זה יכול להיות שאחרי שנתיים שאדם לומד איתי בכיתה יום-יום אני לא מכירה אותו? איך זה יכול להיות שרק בלוויה שלו אני מגלה שברק כתב סיפורים, שהייתה לו להקה, שהוא היה זמר מרגש ושהחיים שלו היו הרבה מעבר למעט שאני ראיתי בבית ספר?

עם הכאב אי אפשר להתמודד אבל מה שחשוב ומשמעותי להתמודד איתו הוא השאלה הגדולה שאני מעמידה מול עצמי: החל מאוקטובר ברק לא הגיע לבית הספר, איך יכול להיות שכל מה שעשיתי היה לבקר פעם אחת ולהתקשר פעמים ספורות? איפה היה הראש שלי? איך יכולתי להיות כל-כך מרוכזת בעצמי ולא לשים לב שיש דברים שיותר חשוב להשקיע בהם? יכול להיות שזה שלא הייתי יותר שם בשבילו קשור בזה שאני לומדת דווקא כאן? יכול להיות שבבית ספר שבו כל אחד מכוון למטרה של מימוש עצמי כמו לקבל "מוסיקאי מצטיין" או להצליח בעבודת גמר או לעשות המוני חזרות להפקות התלמידים הופכים מנוכרים ומרוכזים יותר בעצמם? האם בבית ספר שמכוון כל הזמן למצוינות יש גם נטייה לא מודעת לאדישות?

אין לי תשובה ברורה לשאלות האלה אבל ברור לי שאני צריכה להסתכל בצורה ביקורתית על מה שקרה ולקחת אחריות. אני חייבת להמשיך ולשאול את עצמי תמיד: איפה אני נמצאת בכל רגע ורגע? מה באמת חשוב לעשות?
עלמה פת-שמיר

תמונה חמישית: השראה

חיפשתי שינוי. רציתי אווירה אחרת, אנשים אחרים, הווה אחר, עתיד אחר תליתי את כל תקוותי בשינוי הזה, אבל לא היה לי מושג עד כמה חיי הולכים להשתנות. הגעתי באמצע, בכתה י"א, מפוחדת בטירוף מכל האמנים המשוגעים שאני הולכת לפגוש, מהסטנדרטים הגבוהים, מהעולם האחר שאני הולכת להתוודע אליו. הייתי בהרבה מקומות, בין אם בתי ספר ובין אם לא, וחיפשתי מקורות השראה. לצערי, עולם המבוגרים שמסביבי תמיד היה נראה לי אפור וחסר מעוף, מבוגרים שבחיים לא הייתי רוצה להפוך להיות כמותם, אנשים שאיבדו כל חדוות נעורים, כל זכר לאידיאלוגיות מופרכות, כל שמץ של ויטאליות.

המפגש הראשון שלי עם תלמה ילין היה דרך מורה שבחן אותי לבית הספר. המפגש איתו עורר בי הפתעה: האם יתכן שמסביבי היו כל הזמן מבוגרים כמותו? מבוגרים שלא השתעבדו לתוך מציאות הכופה עצמה עליהם? מבוגרים שעדיין יש להם חלומות ויותר מכך מאמינים בלב שלם שיתגשמו? מבוגרים שעדיין יש להם את עצמם? תלמה הוא המקום הראשון בו פגשתי מורים שעוררו בי השראה. עוררו בי חשק ללמוד, רצון להתפתח, להסתכל פנימה והחוצה, מורים בעלי מחשבה חופשית, אינטליגנציה נשפכת, יחס אנושי כלפי כל מי שסובב אותם ובעיקר מחדירי תשוקה לחיים.

השנה, כשעברתי תקופה די קשה עם עצמי, הנטייה הראשונית שלי הייתה להסתגר. התהלכתי בבית הספר עם חיוך גדול אבל עיניים כבדות, לא חשבתי שניתן לזהות שמשהו לא בסדר. כשהמורה הראשון פנה אליי, בעדינות אין קץ, בניסיון לגשש מה קורה, אמרתי לעצמי שהוא כנראה אדם מאוד רגיש ומיוחד. כשהגיע השני, תהיתי האם דיברו ביניהם או שגם לו סגולות אנושיות כמו של הראשון, אבל כשהשלישי והרביעי והחמישי והשישי הגיעו, כל אחד מנקודת מוצא אחרת, עם חששות משלו, עם ראייה שונה של המציאות, הבנתי שזה לא צירוף מקרים - זהו סטנדרט אנושי של בית הספר. למרות שהייתי עמוק בתוך עצמי, חשתי גאווה אדירה וכבוד גדול להיות חלק ממקום שהאנושיות החינוכיות בו לא מצאו את עצמם בפוזיציה של מורה במקרה, אלא רואים בעבודה זו חזון, דרך חיים, מהות שלמה, שליחות.

פעם, לפני תלמה, חשבתי שאם אני רוצה להשתלב בעולם של המבוגרים אני חייבת כמותם לוותר על הילדותיות שבי, חייבת לוותר על הדמיון והיצירה. בתלמה, פגשתי במבוגרים שיש בהם ילדותיות, שכל כולם חיים ודמיון וטירוף וחופש. ובזכות זה, יכולתי להסתכל על מוריי ולהבין שאיני צריכה לוותר על כלום. בתלמה פגשתי לראשונה מבוגרים שעוררו בי נעורים. פעם ראשונה שהרשיתי לעצמי, מתוך תחושת בטחון בסביבה שלי, להיות ילדה.

האופוריה של ההתחלה, שכולם הזהירו אותי שתחלוף, נשארה לי עד עכשיו. בתלמה זכיתי בחברים לכל החיים, במורים שעזרו לי לעצב את זהותי. בתלמה ראיתי עתיד שאני שלמה איתו, בתלמה חוויתי חיים, בתלמה הרווחתי את עצמי. אלי הוכנברג

תמונה שישית: שיאים

אתה יושב באוטו המשפחתי עם אימא, אבא וזר פרחים. אתה מרגיש על גג העולם. לפני רגע סיימת את הפקת הבגרות שלך, הפקה עליה עמלת במשך ארבעה חודשים. הפקה שהשקעת בה את כל כולך.

ניתנה לי הזכות כילד בן שבע עשרה לעמוד על במה ולעשות את מה שאני הכי אוהב, להקדיש את החופש הגדול שלי למען פרויקט שבסופו של דבר יהיה פרויקט חיי.

אני חוזר אל האוטו והרגשות מצפים אותי - ההתרגשות, השמחה, תחושת המיצוי המוחלטת, התחושה שהגעתי לשיא האמנותי שלי והפחד העצום שאולי השיא הזה לא יחזור על עצמו יותר לעולם.

השיא הזה, השיא שלי, שחשבתי שהוא כל-כך פרטי מתברר לי כמשפחתי. אמנם אני זה שעומד על הבמה אך התהליך הארוך והקשה הזה הוא תהליך משפחתי. המשפחה הייתה איתי לאורך כל הדרך - עוזרת ותומכת ובעיקר מבינה, מבינה שזה מה שאני הכי אוהב והולכת איתי באש ובמים. אין מילים שיכולות להביע את התודה העצומה שלי להם על עצם העובדה שהיו שם בשבילי.

תחושת השיא שמילאה אותי כל כך ושממלאת את כולנו בעוד רגע תחלוף ואני אהפוך מילד בן שבע עשרה בר מזל שלומד תיאטרון בתלמה ילין ולפני רגע עמד על הבמה ושיחק במחזה של חנוך לוין לילד בן שבע עשרה שחוזר הביתה ומשחק במחשב. הקצוות הם כל כך קיצוניים ושונים ומנוגדים שכמעט שאי אפשר להתרגל לשינוי.

אולי יהיו כאלה שיראו את התיאור הזה כרכבת הרים אבל לי נראה שזו הדרך היחידה שבה אפשר לחיות. הניגודים המוחלטים האלה הם שמכניסים את הטעם לחיים של תלמידי תלמה ילין. מצד אחד התחושה הזאת של השיא של "אני עושה ופועל ומלא רגשות שעולים על גדוניהם" ומצד שני החזרה הביתה, החזרה להיות ילדים שמכנינים להם אוכל ומעירים אותם בבוקר.

אני מאחל לכולנו שנמצא, בין אם זה באמנות ובין אם לא, את הקצוות האלה שנותנים לנו את האיזון: שנוכל להיות דמות ולהיפרד ממנה, להיכנס לריגוש ולחזור לשגרה, להגיע לשיאים רגשיים ולחזור להיות פשוט אתה, פשוט בן אדם.

הלוואי שיהיו לכולנו המון מסעות רגשיים שכאלה. הלוואי שנדע ליהנות בשיא ולהתענג על החזרה
לשגרה. שיהיה לכולנו בהצלחה.
יבון כהן